

Методична розробка уроку

ОСОБИСТІСТЬ ПІДПРИЄМЦЯ, ЙОГО ФУНКЦІЇ ТА ДІЛОВІ ЯКОСТІ

Шклярук Людмила Василівна,
викладач Державного навчального закладу
«Полонський агропромисловий центр професійної освіти»

e-mail: shklyaruk@gmail.com

Тема уроку «ОСОБИСТІСТЬ ПІДПРИЄМЦЯ, ЙОГО ФУНКЦІЇ ТА ДІЛОВІЯКОСТІ»

Дисципліна: «Основи галузевої економіки»

Мета уроку:

навчальна: ознайомити учнів з поняттям «підприємець», особливими рисами підприємців, їх функціями та діловими якостями.

розвивальна: розвивати економічне мислення, допитливість і самостійність;
розвивати логічне
мислення, спостережливість, самостійність.

виховна: сприяти розвитку економічного світогляду учнів; виховувати любов та повагу до обраної професії, прагнення працювати самостійно.

Очікувані результати: учні повинні знати економічний зміст поняття «підприємець», характеризувати риси, які властиві підприємцю, називати функції та ділові якості підприємця.

Тип уроку: засвоєння нових знань, умінь та навичок.

ХІД УРОКУ

I. Організаційний момент.

1. Вітання учнів
2. Учитель оголошує тему та мету уроку.

II. Мотивація навчальної та пізнавальної діяльності.

На попередніх уроках було розглянуто організаційно-правові форми підприємництва та охарактеризовано типи й моделі підприємництва. Тепер настав час дослідити виробничий ресурс, що поєднує всі фактори виробництва – підприємництво. Виконуючи роль своєрідного каталізатора, підприємець одночасно є рушійною силою виробництва та посередником, який зводить у єдине ціле інші ресурси для здійснення певного процесу, що може виявитись прибутковою справою.

Зарубіжний досвід і сучасні тенденції економічного прогресу переконливо доводять, що сьогодні без винахідливих ділових людей, без розвитку різних форм підприємницької діяльності подальший розвиток неможливий.

III. Вивчення нового матеріалу.

Запитання: Що потрібно розуміти під поняттями «підприємець»?

1. Це поняття вперше вжив англійський економіст Річард Кантильйон (1680 – 1734 рр.), за визначенням якого підприємець – це людина, яка на свій страх і ризик спрямована до ринкового обміну з метою отримання прибутку.

2. Економісти Адам Сміт (1723 – 1790 рр.) та Давид Рикардо (1772 – 1823 рр.) вважали, що підприємець, як власник капіталу, заради реалізації певної комерційної ідеї та отримання прибутку йде на ризик, компенсацією якого і є підприємницький прибуток. Цікавою є думка про те, що підприємець – це людина, яка планує, контролює, організовує і володіє підприємством. Тож використовуючи сучасні поняття, можна сказати, що в підприємцеві вбачали особу, яка поєднує в собі функції власника капіталу і функції управління цим капіталом.

3. Французький економіст Жан Батіст Сей (1767 – 1832 рр.) дав оригінальне тлумачення суті підприємця: це економічний агент, який, комбінуючи фактори виробництва (земля, праця, капітал), «перетягує» ресурси зі сфери низької продуктивності і прибутковості до галузей, у яких вони можуть дати найбільший результат (прибуток, дохід). Більше того, він указував на активний, інноваційний характер підприємництва, пов'язаний не лише з пошуком, але і з необхідністю створення нових факторів виробництва.

Запитання: Які можна зробити висновки з наведених економічних понять?

1. Підприємець – це власник капіталу, його керівник, що часто поєднує функції власника з особистою продуктивною працею.

2. Мотивом підприємницької діяльності є отримання прибутку шляхом виробництва економічних благ і їх реалізації з урахуванням попиту на них.

3. Підприємець бере на себе всі види ризиків, які можуть виникнути в процесі виробничої діяльності.

Тест «Я – майбутній підприємець? Я – майбутній підприємець!»

Методична доцільність: посилення мотивації навчання. Рефлексія.

Завдання №1

1) Дайте відповідь на кожне питання, заповнюючи відповідні стовпчики таблиці («так» – 2 бали, «ні» – 0 балів, «можливо» – 1 бал).

2) Порахуйте суму балів.

3) Скористуйтесь ключем для визначення результатів, зробіть висновки.

№ з/п	Питання	Відповідь	Бал
1.	Чи проявляє ви ініціативу?		
2.	Чи боїтеся опинитися наодинці у незнайомому місці?		
3.	Чи вважаєте ви хитрість хорошою і корисною рисою?		
4.	Чи можете ви розпочати розмову на вулиці з незнайомою людиною?		
5.	Чи легко вам самостійно орієнтуватися у незнайомому місті?		
6.	Чи їдете ви в транспорті без квитка, якщо забули вдома проїзний?		
7.	Чи можете ви повести за собою певну групу людей?		
8.	Чи здатні ви брати на себе відповідальність за свої дії?		
9.	Чи здатні ви швидко усно обчислити скільки буде 20% від 160?		
10.	Чи вчасно приходите на уроки?		
11.	Чи можете ви самостійно приймати рішення?		
12.	Чи будете вимагати борг, який вам не віддає ваш товариш?		
13.	Чи переживаєте, якщо вас обрахували на 1 грн.?		
14.	Чи здатні ви виконувати роботу, яка вам не подобається?		
15.	Чи здатні ви придумувати щось нове?		
16.	Чи можете ви переконати свого співрозмовника, що саме ваша думка вірна?		
17.	Чи завжди ретельно підраховуєте решту, яку дає вам продавець?		
18.	Чи із задоволенням виступаєте ви публічно?		
19.	Чи знаєте, які грошові одиниці були у Стародавньому Римі?		
20.	Чи зможете самостійно вирушити у подорож?		
	Сума балів		

Запитання: Які, на ваш погляд, риси характеру та ділові якості притаманні людині, що здійснює підприємницьку діяльність?

Характер підприємницької діяльності висуває певні вимоги до особистості підприємця. Американська фірма «Мак-Бер енд Компані», досліджуючи характери підприємців, визначила такі загальні риси:

✓ готовність до пошуку нових можливостей та ініціативність;

- ✓ наполегливість у подоланні труднощів;
- ✓ готовність ризикувати, прийняти «виклик»;
- ✓ готовність до вдосконалення;
- ✓ орієнтація на ефективність виробництва та якість продукції;
- ✓ рішучість і відповідальність;
- ✓ цілеспрямованість;
- ✓ організованість;
- ✓ здатність переконувати людей та встановлювати контакти;
- ✓ незалежність і впевненість у собі.

Запитання: Які функції виконує підприємець (назвіть чотири основних)?

Таким чином, підприємець виконує чотири функції, властиві саме цьому виду діяльності: ресурсну, управлінську, інноваційну, ризикову.

Ресурсна функція полягає у тому, що підприємець бере на себе ініціативу поєднання ресурсів у процесі виробництва товару чи надання послуги, організовує виробництво, розподіляє засоби виробництва і трудову діяльність.

Управлінська функція підприємця полягає у прийнятті управлінських рішень на всіх стадіях виробничої та збутової діяльності, здійснення організації, планування, мотивації та контролю виробництва.

Інноваційна функція передбачає здійснення інновацій (нововведень), освоєння нової продукції, нових технологій та нових форм організації виробництва і праці, пошук нових ринків збуту, нових засобів задоволення потреб споживача, перехід від традиційних до нових форм господарювання, які не мають аналогів у господарській діяльності.

Ризикова функція полягає в необхідності прийняття рішень, які спрямовані на досягнення успіху, але не гарантують його через невизначеність та мінливість економічної ситуації. Підприємець ризикує не лише своєю власністю, вкладеними коштами, а й своєю працею, часом, діловою репутацією.

IV. Закріплення нових знань, умінь і навичок.

Вправа «Зміни себе – зміниться світ»

Методична доцільність: засвоєння поняття «підприємець» через визначення характерних для нього рис.

Завдання №2

Доберіть та запишіть у правий стовпчик таблиці риси, протилежні за значенням рисам людини з лівого стовпчику. Як результат, ви отримаєте перелік рис, які за даними п'ятирічного проєкту виявлення «профілю підприємця», організованого американською фірмою «Мак-Бер енд Компані», виділено як найважливіші для «оптимального типу підприємця».

Риси, які заважають людині стати підприємцем	Особливі риси підприємця
Відсутність сміливості йти на ризик	
Консервативність у думках та справах	
Орієнтація на обсяги виробництва, кількісні показники продукції та послуг	
Страх брати на себе відповідальність, відсутність поставлених цілей	
Небажання цікавитись оточуючим світом	
Власне благополуччя понад усе	
Відсутність планування у роботі	
Закритість, підозрілість у стосунках з іншими людьми	
Хитрість, ненадійність	

Вправа «Впізнаю за ознакою!»

Методична доцільність: засвоєння поняття «підприємець» через характерні для нього риси.

Розподіліть види діяльності підприємця за функціями, впишіть цифри, якими позначені види діяльності, у відповідну комірку таблиці.

Функції підприємця			
Ресурсна	Управлінська	Інноваційна	Ризикова

1. Відмова від традиційних форм господарювання.
2. Загроза діловій репутації.
3. Здійснення нововведень.
4. Здійснення організації, планування, мотивації та контролю виробництва.
5. Небезпека для власності, вкладених коштів.
6. Організація виробництва.
7. Освоєння нової продукції, нових технологій та нових форм організації виробництва і праці.
8. Поєднання фінансових, виробничих, матеріальних, сировинних, людських, інформаційних, інтелектуальних ресурсів у процесі виробництва товару чи надання послуги.
9. Пошук нових ринків збуту, нових засобів задоволення потреб споживача.
10. Прийняття рішень, які не гарантують швидкого успіху.
11. Прийняття управлінських рішень на всіх стадіях виробничої та збутової діяльності.
12. Розподіл засобів виробництва.

VI. Домашнє завдання.

Вправа «Рівняння на краях!»

Методична доцільність: ознайомити учнів з видатними підприємцями, у тому числі й українськими, стимулювати пізнавальну активність учнів, їх готовність до засвоєння нових знань.

Завдання № 3.

Знайдіть інформацію про видатних підприємців України і світу в мережі Інтернет за посиланням. Сформулюйте формулу їх успіху, запишіть її у відповідний стовпчик таблиці. Зробіть висновки про причини успішного ведення бізнесу.

Видатні підприємці	Посилання	Формула успіху
Білл Гейтс	https://www.youtube.com/watch?v=12XYi8kaUKw	
Генрі Форд		
Джон Рокфеллер		
Стівен Пол Джобс		
Федір Симиренко	https://uk.wikipedia.org	
Артем Терещенко		
Іван Харитоненко		
Олексій Алчевський		